

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2014. gada 9. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Konkurence — Valsts atbalsts — LESD 107. panta 1. punkts — Jēdziens “valsts atbalsts” — Nekustamā īpašuma nodoklis par apbūvētiem un neapbūvētiem nekustamajiem īpašumiem — Atbrīvojums no nodokļa

Lieta C-522/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Juzgado Contencioso-Administrativo nº 1 de Ferrol* (Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 12. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 1. oktobrī, tiesvedībā

Ministerio de Defensa ,

Navantia SA

pret

Concello de Ferrol .

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents) un Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*],

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Concello de Ferrol* vārdā – *M. Villalba López*, pilnvarotais, un *D. Vidal Lorenzo*, *abogado*,

— Spānijas valdības vārdā – *L. Banciella Rodríguez-Miñón*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *É. Gippini Fournier* un *B. Stromsky*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – spāņu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz LESD 107. panta 1. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts *Ministerio de Defensa* (Spānijas Aizsardzības ministrija) un *Navantia SA* (turpmāk tekstā – “*Navantia*”) tiesvedībā pret *Concello de Ferrol* (Ferolas pašvaldība) par šīs sabiedrības rīcībā nodota zemes gabala atbrīvojumu no nekustamā īpašuma nodokļa.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Karaļa 2004. gada 5. marta Lēģislatīvajā dekrētā Nr. 2/2004, ar kuru tiek apstiprināta Likuma, ar kuru tiek noteiktas pašvaldību finanses, pārskatītā redakcija (*Real Decreto Legislativo 2/2004, por el que se aprobó el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales*; 2004. gada 9. marta *BOE* Nr. 59, 10284. lpp.; turpmāk tekstā – “2004. gada likums”), nekustamā īpašuma nodoklis ir definēts kā “tiešs reālnodoklis, ar kuru atbilstoši šajā likumā noteiktajam tiek aplikta nekustamā īpašuma vērtība”.

- 4 2004. gada likuma 61. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Nodokļa iekasējamības gadījumu veido šādas tiesības uz lauku vai pilsētas nekustamiem īpašumiem un uz nekustamiem īpašumiem ar īpašām iezīmēm:

- a) administratīva koncesija uz nekustamiem īpašumiem vai sabiedriskiem pakalpojumiem, kuru sniegšanai tie tiek izmantoti;
 - b) lietu tiesības veikt būvniecību;
 - c) lietu tiesības uz lietojumu;
 - d) īpašumtiesības.”
- 5 Minētā likuma 62. panta “Atbrīvojumi” 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“No nodokļa tiek atbrīvots šāds nekustamais īpašums:

- a) nekustamais īpašums, kas pieder valstij, autonomajām kopienām vai pašvaldībām un kas tiek tieši izmantots sabiedrības drošības un izglītības vai penitenciāriem nolūkiem, kā arī nekustamais īpašums, kas pieder valstij un kas tiek izmantots valsts aizsardzības nolūkos.”
- 6 2004. gada likuma 63. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Kā nodokļa maksātāji tiek apliktas ar nodokli fiziskas un juridiskas personas [..], kurām pieder tiesības, kuras katrā attiecīgā gadījumā veido šī nodokļa iekasējamības gadījumu.

[..]

2. Iepriekšējā punkta noteikumi ir piemērojami, neskarot nodokļa maksātāja iespēju atbilstoši vispārējām tiesību normām pārnest nodokļa nastu.

Iepriekšējā punktā minētās publiskās iestādes vai struktūras pārnes daļu no maksājamās nodokļa summas, kas ir piemērojama personām, kuras, nebūdamas nodokļa maksātāji, par atlīdzību lieto to īpašumus. Šīm personām jāuzņemas šī pārņemšana. Šai nolūkā pārņemtā summa tiek noteikta atkarībā no izmantotās platības un ar katru lietošanas tiesību nomnieku vai cesionāru tieši saistītās būves kadastrālās vērtības.”

Pamatlietas fakti un prejudiciālais jautājums

- 7 *Navantia* ir Spānijas valstij pilnībā piederošs uzņēmums. Tās darbība galvenokārt skar militāro kuģu būvniecību un apkalpi Spānijas valsts un citu valstu – gan Eiropas Savienības dalībvalstu, gan valstu, kas tādas nav, – interesēs, kā arī ražošanas, labošanas un apkalpes darbības privātajā sektorā, galvenokārt jūrniecības un enerģētikas nozarēs.
- 8 *Navantia Concello de Ferrol* teritorijā ir kuģu būvētava, kuras platība ir 932 348 m². Saskaņā ar 2001. gada 6. septembrī noslēgto nolīgumu Spānijas valsts nodeva *Navantia* rīcībā sev piederošu šai kuģu būvētavai atbilstošu zemes gabalu, cedējot lietošanas tiesības par 1 euro gadā (turpmāk tekstā – “2001. gada nolīgums”).
- 9 *Concello de Ferrol* par finanšu gadiem pirms 2008. gada par šo zemes gabalu iekasēja nekustamā īpašuma nodokli, kura apjoms 2010. gadā bija EUR 590 308,77.
- 10 Kā šī zemes gabala īpašniece un sakarā ar vienīgi lietošanas tiesību cedēšanu *Navantia* Spānijas valsts atbilstoši 2004. gada likuma 61. panta 1. punkta d) apakšpunktam ir nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja. Atbilstoši 2001. gada nolīgumam Spānijas valsts šī nodokļa summu pārnes *Navantia*, un tādējādi galu galā šī nodokļa nasta ir jāuzņemas *Navantia*.
- 11 Attiecībā uz 2008. un nākamajiem finanšu gadiem Spānijas valsts un *Navantia*, pamatojoties uz 2004. gada likuma 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu, lūdza *Concello de Ferrol* piešķirt atbrīvojumu no nekustamā īpašuma nodokļa par zemes gabalu, uz kura atrodas kuģu būvētava; šis lūgums tika noraidīts. Šis noraidījums tika apstrīdēts kompetentajās tiesās, un šis strīds ir pamatlietas priekšmets.
- 12 Ar 2012. gada 22. oktobra spriedumu *Tribunal Superior de Justicia de Galicia* (Galisijas Augstākā tiesa) atcēla iepriekšējo *Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol* [Ferolas administratīvās tiesas Nr. 1] 2011. gada 25. novembra spriedumu, ar kuru šī pēdējā bija noraidījusi tajā celto prasību, un norādīja, ka prasītais atbrīvojums no nodokļa ir jāpiešķir. Tādējādi lieta tika nosūtīta atpakaļ iesniedzējtiesai.
- 13 *Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol* uzskata, ka prasītā atbrīvojuma no nodokļa piešķiršana var nozīmēt LESD 107. panta 1. punktam pretēja valsts atbalsta piešķiršanu *Navantia*, jo šis atbrīvojums tiktu piešķirts no valsts līdzekļiem valstij piederošam uzņēmumam un radītu vai draudētu radīt konkurences izkropļojumus.
- 14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka *Navantia* kā prasītā atbrīvojuma galasaņēmēja iegūtu selektīvas priekšrocības, jo parasti nestais nodokļu slogs, kāds ir tās privātajiem konkurentiem kuģu būves nozarē, tiktu samazināts, *Concello de Ferrol* zaudējot daļu ieņēmumu. Ņemot vērā šo *Navantia* konkurences stāvokļa nostiprināšanu tās militārās un civilās darbības jomās, pirmkārt, konkurence tiktu potenciāli izkropļota un, otrkārt, tiktu ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm.
- 15 Šādos apstākļos *Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [*Navantia*] piešķirtais atbrīvojums no nekustamā īpašuma nodokļa atbilst [LESD 107. pantam], un vai LESD 107. pantam atbilst tas, ka dalībvalsts [Spānijas Karaliste] var noteikt atbrīvojumu no nodokļa par valsts īpašumā esošu zemes gabalu [..], kas ir nodots lietošanā privātai sabiedrībai, kuras kapitāldaļas pilnībā pieder valstij [..], un kurā šī sabiedrība ražo preces un sniedz pakalpojumus, kas var tikt tirgoti starp dalībvalstīm.”

Par prejudiciālo jautājumu

- 16 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 107. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atbrīvojums no nekustamā īpašuma nodokļa par zemes gabalu, kurš pieder valstij un ir nodots tāda uzņēmuma lietošanā, kurš pilnībā pieder šai valstij un kurš šajā zemes gabalā ražo preces un sniedz pakalpojumus, kas var tikt tirgoti starp dalībvalstīm konkurencei atvērtos tirgos, ir ar šo tiesību normu aizliegts valsts atbalsts.
- 17 Uzreiz jānorāda, ka Tiesai nav uzdots jautājums, vai ar LESD 107. pantu ir saderīgi, ka dalībvalsts privāta uzņēmuma rīcībā nodod zemes gabalu par simbolisku samaksu.
- 18 Saistībā ar uzdoto jautājumu ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu, ja vien Līgumos nav paredzēts kas cits, ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai kas jebkādā citā veidā tiek piešķirts no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl šāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 19 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, lai pasākums tiktu kvalificēts par “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, ir jābūt izpildītiem visiem šajā tiesību normā norādītajiem nosacījumiem (spriedums Komisija/*Deutsche Post*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 20 Tādējādi, lai valsts pasākums varētu tikt kvalificēts kā valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, pirmkārt, tam jābūt saistītam ar valsts iejaukšanos vai valsts līdzekļu izmantošanu, otrkārt, šim iejaukšanās gadījumam jābūt tādām, kas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, treškārt, tam jābūt tādām, ka ar to tiek radīta selektīva priekšrocība tā saņēmējam un, ceturtkārt, tam jābūt tādām, ar ko tiek izkropļota konkurence vai arī tiek radīti draudi to izkropļot (spriedums Komisija/*Deutsche Post*, EU:C:2010:481, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 21 Pirmām kārtām, ir jāpārbauda trešais no šiem nosacījumiem, saskaņā ar kuru attiecīgajam pasākumam ir jābūt tādām, ar kuru tā saņēmējam tiek radītas priekšrocības. Šajā ziņā jāatgādina, ka tāpat saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru par atbalstu tiek uzskatīti visu veidu iejaukšanās pasākumi, ar kuriem var tieši vai netieši tikt atbalstīti atsevišķi uzņēmumi vai radītas tiem tādas ekonomiskās priekšrocības, ko šie saņēmēji uzņēmumi parastos tirgus apstākļos nebūtu varējuši gūt (spriedums Komisija/*Deutsche Post*, EU:C:2010:481, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 22 Tā tostarp par atbalstu tiek uzskatīti iejaukšanās pasākumi, kas dažādā veidā atvieglo nastu, kura parasti gulstas uz uzņēmuma budžetu, un kam šī iemesla dēļ, kaut arī tie nav subsidijas šī jēdziena šaurā izpratnē, tomēr ir tāds pats raksturs un ir tādas pašas sekas (spriedums *Bouygues* un *Bouygues Télécom* /Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 101. punkts).
- 23 No tā izriet, ka pasākums, ar kuru valsts iestādes atsevišķiem uzņēmumiem piešķir nodokļu atbrīvojumu, kas, kaut arī nav valsts līdzekļu piešķiršana, rada saņēmējiem finansiāli izdevīgāku stāvokli nekā pārējiem nodokļu maksātājiem, ir uzskatāms par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Turpretī nodokļu priekšrocības, kas izriet no vispārēji piemērojama pasākuma, kurš bez uzņēmuma piemērojams visiem saimnieciskās darbības subjektiem, nav valsts atbalsts LESD 107. panta izpratnē (spriedums *P*, C-6/12, EU:C:2013:525, 18. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 24 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, pirmkārt, ka saskaņā ar 2001. gada nolīgumu *Navantia* ir pienākums atmaksāt Spānijas valstij nekustamā īpašuma nodokli, kurš atbilstoši 2004. gada likuma 60. un 61. pantam ir jāmaksā *Concello de Ferrol* par zemes gabalu, kurš ir *Navantia* rīcībā un uz kura tā ir ierīkojusi savu kuģu būvētavu, un, otrkārt, ka šī paša likuma 62. pantā paredzētā strīdīgā atbrīvojuma no nodokļa sekas ir tādas, ka netiek veikts nekāds šī nodokļa maksājums, proti, Spānijas valsts to nemaksā *Concello de Ferrol* un tā rezultātā – *Navantia* to nemaksā Spānijas valstij.

- 25 Turklāt nav strīda, ka saskaņā ar 2004. gada likuma 61. panta 1. punktu ikvienam uzņēmumam, kurš darbojas uz privāta vai publiska zemes gabala un kurš atbilst kādam no šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem, ir jāmaksā nekustamā īpašuma nodoklis. Šajā sakarā *Concello de Ferrol* apgalvo, ka gandrīz visi uzņēmumi atbilst kādam no šiem nosacījumiem un ka vienīgi 2001. gada nolīgumā izmantotais īpašais cesijas mehānisms ļauj *Navantia* izvairīties no kvalificēšanas par nodokļa maksātāju.
- 26 Pie tam, kā precizē *Concello de Ferrol*, no minētā likuma 63. panta 2. punkta izriet, ka tādos netipiskos gadījumos kā pamatlietā, kad zemes gabala izmantošana nav saistīta ar kādu no tiesībām, kuras veido nekustamā īpašuma nodokļa iekasējamības gadījumu, pastāv Spānijas valsts juridisks pienākums šo nodokli pārnest uz zemes gabala lietotāju, un 2001. gada nolīgums atbilst šim juridiskajam pienākumam.
- 27 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka nekustamā īpašuma nodoklis ir nodoklis, kas parasti *Navantia* būtu jāmaksā, un ka tās saņemtais atbrīvojums tieši – un tam nav vajadzīga nekāda cita iejaukšanās – atvieglo nastu, kura parasti gulstas uz tāda uzņēmuma budžetu, kas ir *Navantia* identiskā situācijā. Tādējādi šķiet, ka šāds atbrīvojums no nodokļa *Navantia* piešķir ekonomisku priekšrocību.
- 28 Ciktāl Spānijas valdība norāda, ka saskaņā ar 2004. gada likuma 62. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējumu šajā tiesību normā paredzētais atbrīvojums ir izveidots nevis par labu tādiem uzņēmumiem kā *Navantia*, bet vienīgi par labu Spānijas valstij kā nekustamā īpašuma nodokļa maksātājai un ka izvirzītie mērķi ir saistīti ar valsts aizsardzību, jāatgādina, ka atbalsta pasākuma pamatā esošie motīvi nav pietiekami LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, jo šajā tiesību normā valsts iejaukšanās pasākumi netiek nošķirti atkarībā no to iemesliem vai mērķiem, bet gan tiek definēti atbilstoši to sekām (spriedumi *Comitato "Venezia vuole vivere"* u.c./Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P, EU:C:2011:368, 94. punkts, kā arī Komisija/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 29 Šajā gadījumā, kā izriet no šī sprieduma 24.–26. punkta, šķiet, ka saskaņā ar 2004. gada likuma 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 63. panta 2. punktu, kā arī, piemērojot 2001. gada nolīgumu, atbrīvojuma no nekustamā īpašuma nodokļa sekas ir tādas, ka tieši – un tam nav vajadzīga nekāda cita iejaukšanās – tiek atvieglota nasta, kura, nepastāvot šādam atbrīvojumam, gultos uz *Navantia* budžetu.
- 30 Ciktāl Spānijas valdība apgalvo, ka šāds atbrīvojums ir uzskatāms par kompensāciju, kas veido pretizpildījumu *Navantia* sniegtajiem pakalpojumiem, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu saistības, un tādējādi šis pasākums neietverot priekšrocības šim uzņēmumam, jāatzīst, ka no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem nekādi neizriet saikne starp šo atbrīvojumu, no vienas puses, un iespējamiem *Navantia* sniegtajiem sabiedrisko interešu pakalpojumiem, no otras puses.
- 31 Šādos apstākļos ir uzskatāms, ka prasītais atbrīvojums no nekustamā īpašuma nodokļa *Navantia* piešķir ekonomisku priekšrocību.
- 32 Vēl jāatgādina, ka ar LESD 107. pantu ir aizliegts atbalsts, ar kuru “tiek dota priekšroka konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai”, proti, selektīvs atbalsts (spriedums *P*, EU:C:2013:525, 17. punkts).
- 33 Tādējādi, lai gan pasākums, ar kuru valsts iestādes atsevišķiem uzņēmumiem piešķir nodokļu atbrīvojumu, kurš, kaut arī nav valsts līdzekļu piešķiršana, rada saņēmējiem finansiāli izdevīgāku stāvokli nekā pārējiem nodokļu maksātājiem, ir uzskatāms par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tas tā nav attiecībā uz priekšrocībām, kuras izriet no vispārēji piemērojama pasākuma, kurš bez uzņēmuma piemērojams visiem saimnieciskās darbības subjektiem, un tas nav valsts atbalsts šīs pašas tiesību normas izpratnē (spriedums *P*, EU:C:2013:525, 18. punkts).

- 34 Šajā ziņā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 107. panta 1. punktā ir paredzēts pienākums noteikt, vai valsts pasākums konkrētajā tiesiskajā režīmā var radīt priekšrocību “konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai” atšķirībā no pārējiem, kuri, ņemot vērā šī režīma mērķi, faktiskā un juridiskā ziņā ir līdzīgā situācijā (spriedums Portugāle/Komisija, C-88/03, EU:C:2006:511, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Tādējādi, lai valsts nodokļu pasākums tiktu kvalificēts kā “selektīvs”, vispirms ir jāidentificē un jāpārbauda kopējā jeb “normālā” piemērojamā nodokļu sistēma attiecīgajā dalībvalstī. Tieši saistībā ar šo kopējo jeb “normālo” nodokļu režīmu, otrkārt, ir jānovērtē un jānosaka ar attiecīgo nodokļu pasākumu piešķirtās priekšrocības iespējamais selektīvais raksturs, pierādot, ka šis pasākums ir atkāpe no šīs kopējās sistēmas, ciktāl ar to tiek ieviestas atšķirības starp tirgus dalībniekiem, kuri, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts nodokļu sistēmai paredzēto mērķi, ir faktiski un juridiski līdzīgā situācijā (spriedums *Paint Graphos* u.c., no C-78/08 līdz C-80/08, EU:C:2011:550, 49. punkts).
- 36 Šajā ziņā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, pirmkārt, ka saskaņā ar 2004. gada likuma 60.–63. pantu jebkurš zemes gabala īpašums vai tā izmantošana principā izraisa aplikšanu ar nekustamā īpašuma nodokli. Tādēļ ir jāuzskata, ka šī nodokļa sistēma ir references juridiskā sistēma, lai novērtētu attiecīgā atbrīvojuma pasākuma iespējamo selektīvo raksturu.
- 37 Otrkārt, ir jau ticis norādīts, ka, atkāpjoties no iepriekšējā punktā izklāstītā vispārējā noteikuma, zemes gabala, uz kura atrodas *Navantia* kuģu būvētava, izmantošana, piemērojot strīdīgo atbrīvojumu un saskaņā ar 2001. gada nolīgumu, ciktāl tajā paredzēts, ka šim uzņēmumam tiek cedētas vienīgi šī zemes gabala lietošanas tiesības, ir atbrīvota no nekustamā īpašuma nodokļa.
- 38 Tādējādi jānosaka, vai tāds atbrīvojums no nodokļa, par kādu ir runa pamatlietā, ir tāds, kas sniedz priekšrocības *Navantia* salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kas ir tādā pašā faktiskā un juridiskā situācijā, ņemot vērā Spānijas nekustamā īpašuma nodokļa sistēmas mērķi, proti, aplikēt ar nodokli zemes gabala atrašanos īpašumā vai tā izmantošanu.
- 39 Šajā ziņā no lietas materiāliem izriet, ka 2004. gada likuma 62. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētā valstij piederošā nekustamā īpašuma, “kas tiek izmantots valsts aizsardzības nolūkos”, atbrīvojums var tikt piemērots visām tāda uzņēmuma kā *Navantia* darbībām, tās nenošķirot atkarībā no tā, vai tām ir civils vai militārs raksturs, par ko ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai.
- 40 Tādējādi ir uzskatāms, ka, ņemot vērā zemes gabala atrašanās īpašumā vai tā izmantošanas aplikšanas ar nodokli mērķi, *Navantia* situācijai pielīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā ir ne vien uzņēmumi, kuriem pieder vai kuri izmanto zemes gabalus ar valsts aizsardzību daļēji saistītiem mērķiem, bet arī tādi uzņēmumi, kuriem pieder vai kuri izmanto zemes gabalus vienīgi civiliem mērķiem.
- 41 Līdz ar to ir acīmredzami, ka salīdzinājumā ar šo pēdējo uzņēmumu grupu *Navantia* attiecībā uz tās civilajām darbībām saņem nodokļu priekšrocību, kuru nevar prasīt citas sabiedrības salīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā. Tādējādi ir uzskatāms, ka aplūkotā nodokļu priekšrocība ir *a priori* selektīva.
- 42 Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts atbalsta jēdziens neietver valsts pasākumus, kuri rada diferenciāciju uzņēmumu starpā un tādējādi *a priori* ir selektīvi, ja šāda diferenciācija izriet no sistēmas, kurā tie ietilpst, rakstura vai uzbūves – kas ir jāpierāda attiecīgajai dalībvalstij (spriedums Portugāle/Komisija, EU:C:2006:511, 52. un 80. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 43 Pasākums, ar kuru tiek izdarīta atkāpe no vispārējās nodokļu sistēmas, var tikt pamatots ar nodokļu sistēmas raksturu vai struktūru, ja attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka šis pasākums tieši izriet no tās nodokļu sistēmai pamatā esošajiem vai vadošajiem principiem. Šajā ziņā ir jānošķir mērķi, kas ir

izvirzīti īpašajai nodokļu sistēmai un kas nav daļa no tās, no vienas puses, un mehānismi, kas ir ietverti pašā nodokļu sistēmā un kas ir nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus, no otras puses (spriedums Portugāle/Komisija, EU:C:2006:511, 81. punkts).

- 44 Šajā gadījumā no Tiesai nodotajiem materiāliem neizriet, ka Spānijas valdība būtu izvirzījusi jebkādas argumentus, ar kuriem varētu tikt pierādīts, ka prasītais nodokļu atbrīvojums tieši izriet no šīs dalībvalsts nodokļu sistēmai pamatā esošajiem vai vadošajiem principiem, nedz arī, ka tas būtu nepieciešams šīs nodokļu sistēmas darbībai vai efektivitātei. Turklāt, kā norādīja Komisija, nešķiet, ka valsts nekustamā īpašuma, kurš tiek izmantots valsts aizsardzībai, atbrīvojumam būtu tieša saikne ar pašā nekustamā īpašuma nodokļa mērķiem. Tomēr iesniedzējtiesai ir jāpārlicinās par iespējamā pamatojuma pastāvēšanu visu tās izskatāmās lietas atbilstošo apstākļu gaismā.
- 45 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāuzskata, ka šajā gadījumā trešais nosacījums par ekonomiskas priekšrocības pastāvēšanu prasītā atbrīvojuma saņēmējam var tikt izpildīts.
- 46 Otrām kārtām, attiecībā uz pirmo nosacījumu par valsts iejaukšanos vai valsts līdzekļu izmantošanu ir jāatgādina, ka vienīgi priekšrocības, kas tieši vai netieši tiek piešķirtas no valsts līdzekļiem vai kas rada papildu izmaksas valstij, ir jāuzskata par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. No šīs tiesību normas formulējuma un no procesuālajām normām, kas ieviestas ar LESD 108. pantu, izriet, ka priekšrocības, kas piešķirtas, izmantojot citus, nevis valsts līdzekļus, neietilpst konkrēto tiesību normu piemērošanas jomā (spriedums *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., EU:C:2013:175 99. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Tādējādi jāpārlicinās, vai pastāv pietiekami tieša saikne starp saņēmējam piešķirto priekšrocību, no vienas puses, un valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šī budžeta, no otras puses (šajā ziņā skat. spriedumu *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., EU:C:2013:175, 109. punkts).
- 48 Šajā ziņā, pirmkārt, netiek apstrīdēts, ka prasīto nodokļu atbrīvojumu ir ieviesusi Spānijas valsts un ka tādējādi tas veido šīs pēdējās iejaukšanos. Otrkārt, nav strīda, ka no šī atbrīvojuma izrietošā nastas, kurai parasti būtu jāgulstas uz *Navantia* budžetu, atvieglošana ir saistīta ar *Concello de Ferrol* budžeta samazinājumu.
- 49 Šādos apstākļos nosacījums par valsts iejaukšanos vai valsts līdzekļu izmantošanu var tikt uzskatīts par izpildītu, par ko ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai.
- 50 Šo secinājumu neiedragā Spānijas valstības argumentācija, atsaucoties uz spriedumu *Streekgewest* (C-174/02, EU:C:2005:10) un spriedumu *Distribution Casino France* u.c. (no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04, EU:C:2005:657). Šī judikatūra nav atbilstīga attiecībā pret pamatlietu, jo tā attiecas uz gadījumu, kurš atšķiras no gadījuma pamatlietā un kurā nodoklis ir atbalsta pasākuma sastāvdaļa un tādējādi pats par sevi ir atbalsts. Savukārt pamatlietā nekādi netiek apgalvots, ka nekustamā īpašuma nodoklis pats par sevi būtu atbalsts, bet vienīgi, ka ar atbrīvojumu no tā šajā gadījumā tiek sniegts atbalsts par labu *Navantia*.
- 51 Trešām kārtām, runājot par otro un ceturto nosacījumu par tāda atbrīvojuma no nodokļa kā pamatlietā ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un uz konkurenci, ir jāatgādina, ka, lai valsts pasākums varētu tikt atzīts par valsts atbalstu, ir nevis jāpierāda, ka atbalsts patiešām ietekmē tirdzniecību dalībvalstu starpā un traucē konkurencei, bet tikai jāpārbauda, vai šis atbalsts var ietekmēt šo tirdzniecību un draudēt izkropļot konkurenci (spriedums *Libert* u.c., C-197/11 un C-203/11, EU:C:2013:288, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 It īpaši, ja dalībvalsts piešķirts atbalsts nostiprina kāda uzņēmuma stāvokli attiecībā pret citiem konkurējošiem uzņēmumiem Kopienas iekšējā tirdzniecībā, ir jāuzskata, ka atbalsts ir ietekmējis minēto tirdzniecību (spriedums *Libert* u.c., EU:C:2013:288, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 53 Šajā gadījumā nav strīda, ka kuģu būves nozare ir konkurencei un tirdzniecībai starp dalībvalstīm atvērts tirgus, kurā *Navantia* tādējādi konkurē ar citiem uzņēmumiem. Turklāt, kā izriet no lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu ietvertajām norādēm, tas tā ir ne vien attiecībā uz šī uzņēmuma civilajām darbībām, bet arī attiecībā uz tā darbībām militārajā nozarē.
- 54 Šādos apstākļos prasītais atbrīvojums no nodokļa var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot konkurenci, bet tas ir jānosaka iesniedzējtiesai.
- 55 No tā izriet, ka šī sprieduma 20. punktā minētie četri nosacījumi šajā gadījumā var tikt izpildīti. Tomēr iesniedzējtiesai jāpārlicinās, vai, ņemot vērā tās izskatāmās lietas atbilstīgos apstākļus, tos novērtējot Tiesas sniegto interpretācijas elementu gaismā, minētais nodokļu atbrīvojums ir kvalificējams kā valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 56 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 107. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atbrīvojums no nekustamā īpašuma nodokļa par zemes gabalu, kurš pieder valstij un ir nodots tāda uzņēmuma lietošanā, kurš pilnībā pieder šai valstij un kurš šajā zemes gabalā ražo preces un sniedz pakalpojumus, kas var tikt tirgoti starp dalībvalstīm konkurencei atvērtos tirgos, var būt ar šo tiesību normu aizliegts valsts atbalsts. Tomēr iesniedzējtiesai jāpārlicinās, vai, ņemot vērā tās izskatāmās lietas atbilstīgos apstākļus, tos novērtējot Tiesas sniegto interpretācijas elementu gaismā, šis atbrīvojums ir kvalificējams kā valsts atbalsts šīs pašas tiesību normas izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

LESD 107. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atbrīvojums no nekustamā īpašuma nodokļa par zemes gabalu, kurš pieder valstij un ir nodots tāda uzņēmuma lietošanā, kurš pilnībā pieder šai valstij un kurš šajā zemes gabalā ražo preces un sniedz pakalpojumus, kas var tikt tirgoti starp dalībvalstīm konkurencei atvērtos tirgos, var būt ar šo tiesību normu aizliegts valsts atbalsts. Tomēr iesniedzējtiesai jāpārlicinās, vai, ņemot vērā tās izskatāmās lietas atbilstīgos apstākļus, tos novērtējot Eiropas Savienības Tiesas sniegto interpretācijas elementu gaismā, šis atbrīvojums ir kvalificējams kā valsts atbalsts šīs pašas tiesību normas izpratnē.

[Paraksti]